

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 29.03.1989, sp. zn. 3 Cz 6/89, ECLI:CZ:NS:1989:3.CZ.6.1989.1

Číslo: 7/1991

Právní věta: Ak sa súd pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva zaoberá aj pohľadávkami a dlhmi, ktoré vznikli za trvania tohto spoluvlastníctva, prihliada aj k tomu, či už tu neubehla premlčacia doba k uplatneniu nároku na zaplatenie dlhu. Ak by výsledky objasnenia tejto otázky nasvedčovali tomu, že táto premlčacia doba už ubehla, potom je správne, aby sa pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva rozhodlo, že obaja spoluvlastníci sú povinní uhradiť takýto dlh v rovnakom pomere.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 29.03.1989

Spisová značka: 3 Cz 6/89

Číslo rozhodnutí: 7

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Bezpodílové spoluvlastnictví manželů, Řízení před soudem

Předpisy: 40/1964 Sb. § 101

§ 149

§ 150

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

V konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktoré medzi účastníkmi zaniklo 22. 8. 1986 rozvodom ich manželstva, Okresný súd v Žiline rozsudkom vykonal vyporiadanie medzi účastníkmi tak, že prikázal do výlučného vlastníctva navrhovateľke domovú nehnuteľnosť v hodnote 217 764,- Kčs, z ktorej však odpočítal v prospech navrhovateľky (ako dar od jej rodičov) sumu 49 964,- Kčs. Ďalej jej priznal do výlučného vlastníctva garáž v hodnote 6968,- Kčs a z hnutelných vecí plynový sporák v hodnote 540,- Kčs, koberec v hodnote 360,- Kčs, ďalší koberec v hodnote 722,- Kčs, jednodielnu a dvojdielnu skriňu v hodnote 3040,- Kčs, 2 plynové bomby v hodnote 1410,- Kčs, švédsku lavicu v hodnote 420,- Kčs, všetko v hodnote 181 310,- Kčs. Naproti tomu do výlučného vlastníctva odporcovi prisúdil obývaciu spálňu v hodnote 4800,- Kčs, plynový varič v hodnote 228,- Kčs, televízor Cavallo v hodnote 950,- Kčs, plyšový koberec v hodnote 420,- Kčs, koberec v hodnote 722 Kčs a dodávkové auto Žuk v hodnote 2500,- Kčs. Navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporcovi sumu 85 820,- Kčs na vyrovnanie rozdielu v prikázaných hodnotách.

Ohľadne odpočítania sumy 49 964,- Kčs v prospech navrhovateľky súd v odôvodnení rozsudku poukázal na to, že rodičia navrhovateľky kúpnu zmluvou z 22. 12. 1976, uzavretou na Štátnom

notárstve v Žiline, odpredali účastníkom konania do bezpodielového spoluvlastníctva nehnuteľnosti pozemky parc. č. 200, 201, 320 a dom č. 97 v P. za kúpnu cenu 49 964,- Kčs, ktorá podľa tejto zmluvy mala byť zaplatená do 31. 12. 1976. Účastníci konania kúpnu cenu rodičom navrhovateľky však nevyplatili. Súd prvého stupňa ju považoval za výlučný dar pre navrhovateľku od jej rodičov a preto sumu 49 964,- Kčs z tohoto dôvodu odpočítal od celkovej hodnoty domovej nehnuteľnosti.

Na odvolanie odporcu, ktorý tvrdil, že dlžoba rodičom navrhovateľky bola vyrovnaná k 31. 12. 1976 a že už v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 675/85 na Okresnom súde v Žiline sa rodičia navrhovateľky domáhali proti účastníkom konania zaplata sumy 49 964,- Kčs, avšak po poučení súdom o premlčaní práva vzali svoj návrh späť, vec prejednal Krajský súd v Banskej Bystrici a svojím rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa o vyporiadaní vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov s výnimkou garáže č. 134/11 v Ž., ktorú prikázal do výlučného vlastníctva odporcovi.

V dôsledku toho zmenil odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o výplate tak, že navrhovateľke uložil povinnosť vyplatiť odporcovi na vyrovnanie jeho podielu sumu 79 450,- Kčs a súčasne jej uložil vydať odporcovi súčasť obývacej spálne, a to fotelku a skriňu.

Ani odvolací súd teda nepovažoval tvrdenie odporcu o zaplata kúpnej ceny v sume 49 964,- Kčs rodičom navrhovateľky za preukazné. Na rozdiel od súdu prvého stupňa nepovažoval túto sumu za dar od rodičov navrhovateľke, ale za spoločný dlh manželov - účastníkov konania. Na podiel navrhovateľky zohľadnil celú uvedenú sumu ako spoločný dlh manželov, ktorý preberá navrhovateľka, a vzhľadom na to stanovil aj výšku výplaty, ktorú je navrhovateľka povinná zaplatiť odporcovi na vyrovnanie jeho podielu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SR, tak, že uvedeným rozsudkom odvolacieho súdu bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Zo spisu Štátneho notárstva v Žiline sp. zn. R I 973/76 a z výsledku dokazovania vyplýva, že kúpnu zmluvou z 22. 12. 1976, registrovanou 4. 2. 1977, odpredali rodičia navrhovateľky do bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov konania v zmluve označené nehnuteľnosti za kúpnu cenu 49 964,- Kčs, ktorá mala byť vyplatená do 31. 12. 1976. Zo spisu Okresného súdu v Žiline sp. zn. 7 C 675/85 je zrejmé, že rodičia navrhovateľky sa žalobou z 3. 9. 1985 domáhali proti účastníkom tohto konania zaplata 49 964,- Kčs s prísl., pričom vzali žalobu späť ešte pred začatím konania a preto súd uznesením z 13. 11. 1985 toto konanie zastavil. Z uvedeného spisu však nevyplýva, že by predtým súd upozornil žalobcov na premlčanie ich pohľadávky, tak, ako na to poukazoval odporca vo svojom odvolaní.

Výsledky dokazovania v danej veci by nasvedčovali tomu, že pohľadávka rodičov navrhovateľky mohla byť voči účastníkom konania premlčaná, keď nebola zaplatená do troch rokov od jej splatnosti a keď sa títo rodičia v uvedenej lehote nedomáhali žalobou na súde jej zaplata (žalobu síce podali, ale ju potom vzali späť).

V tejto súvislosti treba uviesť, že súd v konaní o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov nemôže rozhodovať o tom, či došlo k premlčaniu pohľadávky tretej osoby voči manželom, ktorá tvorí ich spoločný dlh, keďže v tomto konaní ide o vyporiadanie spoločného dlhu medzi bývalými manželmi a nie o vzťah medzi veriteľom a dlžníkom, a že námietku premlčania môže vzniesť voči veriteľovi len dlžník. To, pravda, ešte neznamena, že by otázka premlčania spoločného dlhu účastníkov voči rodičom navrhovateľky bola v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov irelevantná, a že by súd k tejto okolnosti nemal prihliadať.

Keď v danom prípade odvolací súd určil za preberateľa tohto spoločného dlhu účastníkov iba navrhovateľku a ak by išlo o pohľadávku premlčanú, ako sa to z výsledkov dokazovania naznačuje, táto skutočnosť by sa v konečnom dôsledku javila v neprospech odporcu. Pri vyporiadaní bezpodielového vlastníctva súd tento dlh totiž už zohľadnil v zmysle zásady rovnosti podielov.

Ak išlo pravdepodobne o premlčaný spoločný dlh bývalých manželov, ktorí by inak boli povinní ho veriteľom uhradiť, potom bolo správne, aby preberateľmi spoločného dlhu sa stali pri vyporiadaní obaja manželia v rovnakom pomere (§ 150 O. z.). Ak by totiž preberateľom spoločného dlhu bol len jeden z manželov a započítalo by sa to pri vyporiadaní len jemu, potom v prípade úspešnosti námietky premlčania tejto pohľadávky by bol zvýhodnený iba on, lebo druhý manžel by takto dostal zo spoločného majetku menej a bol by znevýhodnený.

Odvolací súd rozhodujúc o odvolaní odporcu takto nepostupoval a tak porušil zákon v ustanoveniach § 1, § 2, § 153 ods. 1, § 211 a § 219 O. s. p. v súvislosti s ustanovením § 150 O. z.

Poznámky pod čiarou:

1) Porov. rozhodnutie uverejnené pod č. 46/1966 Zbierky rozhodnutí o oznámení súdov Československej republiky.